

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar om ändring av 27 § lagen om statsandelar till kommunerna, om upphävande av 14 a § lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden, om upphävande av lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna samt om ändring av 19 § lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om statsandelar till kommunerna ändras när uppgifter inom förmyndarskapsväsendet överförs på staten. På grund av överföringen minskas den allmänna statsandelen med ca 13 milj. mk år 1999 och med ytterligare ca 31 milj. mk år 2000.

Det föreslås likaså att 14 a § gällande statsandelar i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden samt lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna upphävs. Med anledning av att dessa uppgifter upphör som statsandelsåligganden minskas den allmänna statsandelen med sammanlagt ca 45 milj. mk år 1999.

Det föreslås att minskningarna tekniskt genomförs genom att en ny bestämmelse om dem fogas till lagen om statsandelar till kommunerna.

Vidare föreslås att giltighetstiden för lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning förlängs med tre år. Lagens tillämpningsområde begränsas att omfatta endast den kommun, som nu ingår i lagens tillämpningsområde.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den. De förslagna lagarna avses träda i kraft vid ingången av 1999.

MOTIVERING

1 Nuläge och föreslagna ändringar**1.1. Förändringar i statsandelen från ingången av 1999 och 2000**

I regeringens proposition med förslag till revidering av förmynderskapslagstiftningen föreslås att ansvaret för ordnande av uppgifterna inom förmynderskapsväsendet överförs från kommunerna till staten. Till kommunerna har inte betalats statsandel med stöd av förmynderskapslagen.

Grunderna för fastställande av kommunernas statsandelar bestäms i 2 kap. lagen om statsandelar till kommunerna (1147/1996). Vid sidan av andra faktorer påverkar de beräknade ändringarna av statsandelsåliggandenas omfattning och art fastställandet av de genomsnittliga belopp som ligger till grund för beviljandet av allmän statsandel. Förändringar i andra uppgifter än statsandelsåligganden och beaktandet av dem grundar sig inte på lagen om statsandelar till kommunerna. Därför bör det föreskrivas genom lag om sådana statsandelsminskningar som beror på att förändringar i kommunernas och statens finansiella ställning beaktas, vilket är fallet i fråga om reformen av förmynderskapslagen.

På basis av skötseln av vissa s.k. små statsandelsåligganden får kommunerna en statsandel som ingår i den allmänna statsandelen. Den allmänna statsandelens grunddel består, så som namnet säger, delvis av sådant statsbidrag till kommunerna som inte allokaterats, delvis av ersättning för skötseln av de nämnda uppgifterna. De kostnader som skötseln av uppgifterna åsamkar kommunerna har senast utretts 1988. Enligt lagen om statsandelar till kommunerna är beloppet av den allmänna statsandelen inte direkt beroende av förändringar i de kostnader som föranleds av skötseln av dessa uppgifter, och i fråga om dem görs inte heller någon sådan justering enligt förändringarna i finansieringsförhållandet som avses i 6 §. Detta beror bl.a. på att största delen av de små statsandelsåliggandena är sådana att information om utgifterna för dem inte kan fås ur kommunernas bokslut. Den andel av den allmänna statsandelen som riktas till de små statsandelsåliggandena kan därför inte fastställas kalkylmässigt.

Utgångsnivån för beloppet av den allmänna statsandelen för 1997 har fastställts i 27 § lagen om statsandelar till kommunerna. Om dessa statsandelsberättigande åligganden ändras eller slopas, kan ändringen beaktas direkt med stöd av lagen när beloppet av den allmänna statsandelen fastställs.

Beaktandet av förändringar i omfattningen eller arten av statsandelsåliggandena med stöd av lagen om statsandelar till kommunerna förutsätter dock att åliggandena förändras och att förändringarnas omfattning kan bevisas samt att de statsandelar som riktats till skötseln av åliggandena kan kalkyleras tillräckligt noggrant.

I anslutning till de små statsandelsåliggandena föreslås att 14a § lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden (420/1993) samt lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna (1280/1988) upphävs. Eftersom förändringen i fråga om underhåll och renhållning hänför sig uteslutande till betalningen av statsandelen och eftersom ingendera av förändringarna på ett entydigt sätt kalkylmässigt kan dras av från den allmänna statsandelen bör även denna förändring tekniskt genomföras genom en ändring av lagen om statsandelar till kommunerna. Det är inte ändamålsenligt att specificera förändringarna, och de har därför adderats i det 3 mom. som enligt förslaget skall fogas till 27 §.

1.2. Upphävande av 14 a § lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden samt av lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna

Enligt 14 a § lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden får kommunerna statsandel för de uppgifter som nämns i lagen enligt lagen om statsandelar till kommunerna. Eftersom kommunerna bl.a. genom ändringar i fastighets-skatten har fått större möjligheter att förbättra bl.a. den finansiering som behövs för de nämnda uppgifterna föreslås att lagrummet upphävs, varvid det upphör att utgöra en helhet inom statsandelsåliggandena.

På basis av främjande av näringar får kommunerna en statsandel som ingår i den allmänna statsandelen. Lagen och den lag

som föregick den, lagen om statsunderstöd för avlönande av kommunernas näringsombudsmän, stiftades i syfte att få kommunerna att fästa uppmärksamhet vid främjandet av näringsverksamheten på sitt område. Efter att lagen stiftades har denna verksamhet dock blivit ett led i kommunernas normala verksamhet. Den ligger i kommunens eget intresse och kommunerna bör även i fortsättningen själva kunna pröva dess omfattning. Det föreslås därför att lagen, som är förpliktande för kommunerna, upphävs som obehövlig.

1.3. Förlängning av giltighetstiden för lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning

Lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning (658/1994) har tillämpats endast på en kommun. Detta beror på att kommunernas ekonomi under de senaste åren har kunnat anpassas bättre till förändringar än vad som förväntades 1994 i samband med att lagen stiftades.

Under den nuvarande lagens giltighetstid är det inte att vänta att dess tillämpningsområde kommer att omfatta nya kommuner före utgången av 1998.

Det föreslås att giltighetstiden för lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning förlängs med tre år, varvid verkan av övergångsbestämmelserna i lagen om statsandelar till kommunerna, som trädde i kraft den 1 januari 1997, upphör. Lagens tillämpningsområde begränsas att omfatta endast den kommun, som nu ingår i lagens tillämpningsområde.

2. Propositionens ekonomiska verkningar

På grundval av överföringen av uppgifter inom förmyndarskapsväsendet minskar den allmänna statsandelen till kommunerna med ca 13 milj. mk från ingången av 1999 och med ytterligare ca 31 milj. mk från ingången av 2000. Minskningen har dimensionerats så, att den motsvarar de kostnader som överföringen åsamkar staten. Upphävandet av 14 a § gällande statsandelen i lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden samt av lagen om statsun-

derstöd för främjande av näringar i kommunerna minskar den allmänna statsandelen med sammanlagt 45 milj. mk från ingången av 1999.

Förslaget om en förlängning av giltighetstiden för lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning har inga ekonomiska verkningar och i anslagsdimensioneringen i budgeten har man inte förberett sig för att nya kommuner skall omfattas av räntestödet 1999 eller att nya konsolideringslån skall beviljas.

3. Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid inrikesministeriet, och i samband med beredningen har företrädare för finansministeriet, undervisningsministeriet, handels- och industriministeriet, social- och hälsovårdsministeriet samt miljöministeriet och Finlands kommunförbund hörts.

4. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 1999 och avses bli behandlad i samband med den. Propositionen hänför sig också till regeringens proposition med förslag till revidering av förmyndarskapslagstiftningen (RP /1998 rd). Om ändringar som gäller fördelningen av förpliktelserna görs i den nämnda propositionen, bör förevarande proposition ändras på motsvarande sätt.

5. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft den 1 januari 1999.

6. Lagstiftningsordning

Lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning, vars giltighet föreslås bli förlängd med tre år, har stiftats på det sätt som 67 § riksdagsordningen föreskriver. Därför skall förslaget till förlängning av lagens giltighetstid behandlas i samma ordning.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

1.**Lag****om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 27 § lagen den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat i lag 1102/1997, ett nytt 3 och ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 5 mom., som följer:

27 §

Belopp som ligger till grund för allmän statsandel

andel som fastställs för kommunen på grundval av 3 § minskas från och med 2000 med 4,50 mark.

Det genomsnittliga belopp av allmän statsandel som fastställs för kommunen på grundval av 3 § minskas från och med 1999 med 8,60 mark.

Det genomsnittliga belopp av allmän stats-

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

De åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.**Lag****om upphävande av 14 a § lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs 14 a § lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden, sådant detta lagrum

lyder i lag 420/1993.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

3.**Lag****om upphävande av lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

Genom denna lag upphävs lagen den 29 december 1988 om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna (1280/1988) jämte ändringar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

4.

Lag

om ändring av 19 § lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen föreskriver,

ändras i lagen den 15 juli 1994 om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning (658/1994) 19 §, sådan den lyder i lag 1103/1997, som följer:

19 §

Ikraftträdande och tillämpning

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1994 och gäller till och med den 31 december 2001.

Denna lag tillämpas på en kommun som har beviljats räntestöd eller konsolideringslån eller där beslut har fattats om inledande av kommunutredning före den 1 januari

1999. Bestämmelserna i denna lag tillämpas på en sådan kommun även efter den 31 december 2001, tills kommunen har betalt tillbaka räntestöds- och konsolideringslånetillgodohavanden enligt 5 och 7 § till staten eller kommunutredningen har avslutats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

Helsingfors den 25 september 1998

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister *Jouni Backman*

1.

Lag**om ändring av lagen om statsandelar till kommunerna**

I enlighet med riksdagens beslut fogas till 27 § lagen den 20 december 1996 om statsandelar till kommunerna (1147/1996), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat i lag 1102/1997, ett nytt 3 och ett nytt 4 mom., varvid det nuvarande 3 mom. blir 5 mom., som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

27 §

Belopp som ligger till grund för allmän statsandel

Det genomsnittliga belopp av allmän statsandel som fastställs för kommunen på grundval av 3 § minskas från och med 1999 med 8,60 mark.

Det genomsnittliga belopp av allmän statsandel som fastställs för kommunen på grundval av 3 § minskas från och med 2000 med 4,50 mark.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

De åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

2.

Lag**om upphävande av 14 a § lagen om underhåll och renhållning av gator och vissa allmänna områden**

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

14 a §

Kommunerna beviljas statsandel för underhåll av gator enligt lagen om statsandelar till kommunerna.

(Upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

3.

Lag

om upphävande av lagen om statsunderstöd för främjande av näringar i kommunerna

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Varje kommun skall inom sitt område dra försorg om de uppgifter som hänför sig till främjandet av näringar. För dessa uppgifter skall i kommunen finnas en tjänst som näringsombudsman, eller också skall skötseln av dem ordnas på något annat sätt.

(Upphävs)

2 §

Kommunerna beviljas statsandel för skötseln av de uppgifter som avses i 1 § i enlighet med lagen om allmän statsandel och allmänna finansieringsunderstöd till kommunerna (1273/88).

(Upphävs)

3 §

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1989. Genom den upphävs lagen om statsunderstöd för avlönande av kommunernas näringsombudsmän (159/75) jämte ändringar.

(Upphävs)

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

4.

Lag**om ändring av 19 § lagen om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning**

I enlighet med riksdagens beslut, tillkommet på det sätt som 67 § riksdagsordningen föreskriver,

ändras i lagen den 15 juli 1994 om konsolidering av kommuners ekonomi och om kommunutredning (658/1994) 19 §, sådan den lyder i lag 1103/1997, som följer:

Gällande lydelse

19 §

Ikraftträdande och tillämpning

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1994 och gäller till och med den 31 december 1998.

På en kommun som har beviljats räntestöd eller konsolideringslån eller där beslut har fattats om inledande av kommunutredning tillämpas denna lag även efter den 31 december 1998, tills kommunen har betalt tillbaka räntestöds- och konsolideringslånetillgodohavanden enligt 5 och 7 § till staten eller kommunutredningen har avslutats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Föreslagen lydelse

19 §

Ikraftträdande och tillämpning

Denna lag träder i kraft den 1 augusti 1994 och gäller till och med den 31 december 2001.

Denna lag tillämpas på en kommun som har beviljats räntestöd eller konsolideringslån eller där beslut har fattats om inledande av kommunutredning före den 1 januari 1999. Bestämmelserna i denna lag tillämpas på en sådan kommun även efter den 31 december 2001, tills kommunen har betalt tillbaka räntestöds- och konsolideringslånetillgodohavanden enligt 5 och 7 § till staten eller kommunutredningen har avslutats.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.